

N:o 52.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 13 Maj 1884.
— — — — Andra Kammaren den 13 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående regleringen af ut-
gifterna under riksstatens Nionde hufvudtitel.*

(Stats-Utskottets Utlåtanden N:o 15 a och Memorial N:is 15 b och 39.)

Till Konungen.

Vid riksstatens nionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna, hafva vid innevarande riksmöte ifrågakommit de förändringar, som här nedan omförmälas.

Pensionsstaten.

Härvid har Eders Kongl. Maj:t icke föreslagit någon förändring, hvaremot inom Riksdagen följande framställningar blifvit gjorda:

1:o. Uti en inom Första Kammaren väckt motion har föreslagits, bland annat, att anslaget för blesserade öfver- och underofficerare, måtte nedsättas från 5,000 kronor, som det nu utgör, till 4,000 kronor.

Såsom skäl för denna framställning har anförts:

dels att, i mån som de få ifrågavarande krigsmännen bortdöge, några dylika pensionstagare svårligen, under nuvarande förhållanden, komma att fylla de afgåendes rum;

dels att reservationerna å detta anslag utgjorde enligt rikshufvudböckerna för år:

Bih. till Riksd. Prot. 1884. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 13 Häft.

1874	.....	8,755 kronor;
1875	.....	10,030 ”
1876	.....	11,305 ”
1877	.....	12,880 ”
1878	.....	14,030 ”
1879	.....	14,955 ”
1880	.....	16,030 ”

Då på ofvan anförda skäl en nedsättning lämpligen syntes kunna ega rum, har Riksdagen, med bifall till ifrågavarande framställning, beslutat att berörda anslag skall nedsättas från 5,000 kronor till 4,000 kronor.

2:o. Uti särskilda inom Andra Kammaren väckta motioner har föreslagits:

dels att Riksdagen måtte bevilja ett årligt anslag af 25,000 kronor på ordinarie stat, att, jemte det nu till folkskolelärare och lärarinnors pensionerande utgående anslaget och den deraf samlade fonden, användas dels till pensionering med 250 kronor årligen åt före 1867 afgångne lärare och lärarinnor samt dels till förhöjning för tidigare afgångne af de redan pensionerade, äfvensom i sammanhang härmed besluta, att de från och med år 1877 gällande ålders- och öfriga bestämmelser, såsom vilkor för pensions erhållande, skola gälla i fråga om pension för alla afgångne folkskolelärare och lärarinnor;

samt dels att 15,000 kronor årligt förslagsanslag må beviljas till pensionering åt f. d. folkskolelärare, som tagit afsked före pensionsreglementets trädande i kraft; äfvensom att dessa pensioner måtte utgå och uppbäras efter samma regler och grunder, som vore gällande för de från och med år 1867 pensionerade folkskolelärare, hvarjemte, då nu statens tillgångar och öfriga förhållanden det medgäfvde, en billig omtanke för fattiga, gamla lärare syntes fordra, att dessa pensioner äfven finge utgå för innevarande år, samt att Riksdagen alltså ville utöfver årets stat särskildt anvisa penningemedel, för sådant ändamål förslagsvis 15,000 kronor.

Ehuru Riksdagen erkänt det beaktansvärda uti hvad sålunda föreslagits, anser likväl Riksdagen det vara betänkligt att, då folkskolelärarnes pensionsvilkor blifvit af Riksdagen pröfvade och bestämda, vidtaga åtgärder, ledande till ändring i hvad vid vederbörande folkskolelärarens afgång varit stadgadt och gällande, helst enär i en framtid häraf skulle kunna hemtas skäl till liknande rubbning i andra pensionsstater, utan föreställer sig Riksdagen, att det mest behjertansvärda ändamålet skulle på ett lämpligare sätt vinnas genom att, utan med-

delande af generella och på sätt och vis retroaktiva bestämmelser, ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande ett visst anslagsbelopp, hvarifrån understöd, i de fall, då ömmande omständigheter förekomme, kunde tilldelas sådana folkskolelärare, hvilka före år 1867 afgått.

Riksdagen har derföre på det sätt bifallit ifrågavarande framställningar, att för år 1885 å allmänna indragningsstaten anvisats och stälts till Eders Kongl. Maj:ts disposition ett anslag af 10,000 kronor, hvaraf Eders Kongl. Maj:t må ega meddela understöd af högst 250 kronor åt sådana äldre, behöfvande folkskolelärare, hvilka oförvitligt skött sin tjänst, men derifrån erhållit afsked före år 1867, hvarjemte Riksdagen medgifvit, att Eders Kongl. Maj:t må ega närmare bestämma villkoren för sådant understöds erhållande.

Allmänna indragningsstaten.

3:o. Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att för Justitierådet *Eduard Henrik Carleson* måtte å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension af 5,600 kronor att, jemte den honom från civilstatens pensionsinrättning tillkommande pension 2,400 kronor, utgå från och med månaden näst efter den, under hvilken afsked från justitierådsemetet blefve honom beviljadt.

Sedan Riksdagen erhållit upplysning att Justitierådet *Carleson* numera affidit, har följaktligen frågan om beviljandet af berörda pension förfallit.

I öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t i den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit, har Riksdagen medgifvit:

4:o att Kamreraren vid indragna straff-fängelset i Varberg *Kristoffer Westerhult* må från och med månaden näst efter den, då afsked från förenämnda kamrerarebefattning blifver honom meddeladt, uppföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande för sin återstående lifstid af en årlig pension af 2,000 kronor; och

5:o att den rätt till pension, som, i följd af Rikets ständers beslut och Kongl. brefvet den 16 Mars 1858, under stadgadt vilkor tillkommer lärare vid de högre militärläroverken, hädanefters må upphöra, så vidt angår vid dessa läroverk såsom lärare anstälde *officerare*, med undantag för dem, som vunnit anställning, innan beslutet om pensionsrättens upphörande kan varda utfärdadt;

Härjemte har Riksdagen

6:o till gratifikationer åt de från 1808 och 1809 årens krigs-
 kvarlevande *landtvärnsmän*, som sig derom anmäla, för år 1885 å all-
 männa indragningsstaten anvisat 4,000 kronor, under vilkor att grati-
 fikationsbeloppen ej må öfverstiga 200 kronor åt hvarje landtvärnsman.

7:o. Af Eders Kongl. Maj:t är vidare föreslaget, att så vida det
 under fjerde hufvudtiteln framställda förslag rörande fullföljande af
 arméintendenturens organisation blefve af Riksdagen godkändt, den nu
 varande innehafvaren af befattningen såsom intendent och chef för
 militärbyrån inom Arméförvaltningens intendentsdepartement måtte,
 jemväl efter det befattningen afförts från Arméförvaltningens stat och
 under benämning öfverfältintendent upptagits å generalitetsstaten, bibe-
 hållas vid rättigheten att efter afskedet komma i åtnjutande af den
 pension från allmänna indragningsstaten, som svarar mot hans nu
 innehavande tjänst, och hvilken pension han skulle, enligt de för
 tjänstemännen på Arméförvaltningens stat gällande pensionsgrunder, i
 Februari 1885 intjenat.

Då emellertid förevarande fråga är beroende af Eders Kongl.
 Maj:ts ofvan berörda under fjerde hufvudtiteln framställda förslag, men
 detta förslag icke vunnit Riksdagens bifall, har i följd häraf Eders
 Kongl. Maj:ts förevarande framställning förfallit.

Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställ-
 ningar har Riksdagen medgifvit:

8:o att å allmänna indragningsstaten må för aflidne Löjtnanten
 vid flottan S. G. Westmans enka *Ellen Westman*, född Boltenhagen,
 uppföras en årlig pension af 300 kronor, att från och med innevarande
 års början utgå, så länge hon i sitt nuvarande enkostånd förblifver;

9:o att aflidne föreståndaren för navigationsskolan i Hernösand
 Adolf Fredrik Kullanders enka *Emilia Charlotta Kullander*, född Magnus-
 son, må uppföras å allmänna indragningsstaten till åtnjutande af en årlig
 pension af 300 kronor, att från och med innevarande års början ut-
 gå, så länge hon i sitt nuvarande enkostånd förblifver; och

10:o att lärarne vid *Musikaliska akademiens konservatorium och*
direktören för samma läroverk må, då de uppnått 60 lefnadsår och minst
 20 tjensteår, efter afskedstagande från tjensten ega att under sin åter-

stående lifstid uppbära pension å allmänna indragningsstaten med det belopp, hvartill lönen uppgår.

11:o. Eders Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att *provinsialläkare* må ega att vid fyllda 60 år och efter 30 års tjenstgöring i statens tjenst afgå derifrån med pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 4,000 kronor.

Riksdagen, som till behandling förehaft äfven en inom Riksdagen väckt enskild motion i samma ämne, har på det sätt bifallit Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att Riksdagen beslutat, att provinsialläkare må ega att vid fyllda 60 år och efter 25 års tjenstgöring i statens tjenst, af hvilka 20 år såsom provinsialläkare, afgå derifrån med pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 4,000 kronor.

Vidare har Riksdagen, i öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit, medgifvit:

12:o att på allmänna indragningsstaten må anvisas en personlig lön åt Filosofie doktoren *Alfred Gabriel Nathorst*, att af honom under hans återstående lifstid, eller till dess han kan varda befördrad till annan statens tjenst, uppbäras till samma belopp, som utgår till riksmusei ordinarie intendent, nemligen 4,000 kronor fast lön, 1,000 kronor tjenstgöringspenningar och två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor, att utgå enligt de i nådiga brefvet den 12 Maj 1876 meddelade bestämmelser rörande aflöningen för öfrige intendent vid riksmuseum, med skyldighet för Doktor Nathorst att under Vetenskapsakademiens inscende vårda vissa delar af riksmusei botaniska och palæontologiska samlingar, hufvudsakligen efter den fördelningsgrund, som i akademiens underdåniga skrifvelse den 14 September 1881 är antydd och som akademien i öfrigt kan efter sig företeende omständigheter finna skäl närmare bestämma, samt att ställa sig till efterrättelse den instruktion, som akademien för honom utfärdar;

13:o att Rektorn vid Nora pedagogi *Ernst Brandberg* må å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 3,000 kronor, att till honom från och med månaden näst efter den, då han efter erhållet afsked afgår från sin berörda befattning, under hans återstående lifstid utgå.

14:o att läraren i musik vid Venersborgs högre allmänna läroverk *Oscar Henrik Bergqvist* må uppbära en årlig pension å allmänna

indragningsstaten till belopp af 900 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked från musiklärarebefattningen varder honom beviljad;

15:o att läraren i teckning vid högre allmänna latinläroverket i Göteborg *Anders Hallin* må uppbära en årlig pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 1,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han efter erhållet afsked frånträder berörda befattning; och

16:o att t. f. läraren i teckning vid *Jakobs och Ladugårdslands* lägre allmänna läroverk i Stockholm *Sven Herlin* må uppbära pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 600 kronor årligen, att utgå från och med månaden näst efter den, då han, efter erhållet entledigande, afgår från sina befattningar såsom t. f. teckningslärare vid nämnda läroverk.

17:o. Eders Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att Vaktmästaren vid *Karolinska mediko-kirurgiska institutet Carl Petter Berggren* må erhålla rätt att från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked från vaktmästaretjensten varder honom beviljad, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 750 kronor.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har blifvit på det sätt af Riksdagen bifallen, att Vaktmästaren vid *Karolinska medico-kirurgiska institutet Carl Petter Berggren* erhållit rätt att från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked från vaktmästaretjensten varder honom beviljad, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 500 kronor.

18:o. För Vaktmästaren vid *Gymnastiska centralinstitutet Anders Fredrik Andersson* har Eders Kongl. Maj:t föreslagit rätt till pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 800 kronor årligen, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked från vaktmästaretjensten blefve honom beviljad.

Riksdagen har på det sätt bifallit denna Eders Kongl. Maj:ts framställning, att Vaktmästaren *Andersson* beviljats rätt till pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 600 kronor årligen, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder afsked från befattningen såsom vaktmästare vid *Gymnastiska centralinstitutet* varder honom beviljad.

I öfverensstämmelse med hvad Eders Kongl. Maj:t vidare föreslagit, har Riksdagen medgifvit:

19:o att å allmänna indragningsstaten må för Öfverläkaren vid Göteborgs hospital m. n. Carl Theodor Anjous enka *Inga Maria Anjou*, född Molin, uppföras en pension af 800 kronor, att af henne från 1884 års början årligen åtnjutas, så länge hon förblifver enka; och

20:o att chefen för byrån för kontrollen öfver tillverkningsavgifter, Kauslirådet Friherre *Alfred Henrik Eduard Fock* må från och med månaden näst efter den, under hvilken afsked från byråchefsbefattningen varder honom beviljadt, erhålla pension å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid till belopp af 5,000 kronor årligen.

21:o. Sedan, enligt hvad Statsrådet och Chefen för Kongl. Finansdepartementet i skrifvelse den 29 sistlidne Januari anmält, Bankinspektören *Carl Gustaf Carlqvist* den 23 i samma månad affidit, har följaktligen frågan om den af Eders Kongl. Maj:t för bemälda Carlqvist äskade pension förfallit.

För Eders Kongl. Maj:t får Riksdagen vidare tillkännagifva:

22:o att, med anledning af särskilda inom Riksdagens båda Kamrar väckta motioner, Riksdagen förklarar dess nuvarande Justitieombudsman *Nils August Fröman* berättigad att från och med månaden näst efter den, då han lemnar justitieombudsmanna-embetet, å allmänna indragningsstaten undfå en årlig pension, motsvarande den lön han nu uppbär, utgörande 8,000 kronor; och

23:o att i^o anledning af en inom Riksdagen väckt motion Riksdagen beslutat att åt enkan efter affidne Chefen för Jemtlands hästjägarecorps Öfverstelöjtnanten *Edvin Hippolit Ström*, *Johanna Mathilda Ström*, född Taube, bevilja en årlig pension af 575 kronor, motsvarande skilnaden emellan det belopp hon nu från arméns enke- och pupillkassa eger rätt åtnjuta, och den pension hon skulle kunnat uppbära, om hennes mans död infallit under innevarande år.

24:o. I enlighet med hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit har Riksdagen medgifvit, att den lönefyllnad, hvarom löntagare, som före vidtagandet af 1840—1841 års statsreglering tillträdt och ännu bibehåller lön med derunder beräknad spannmål, blifvit jemlikt stadgade grunder för-

säkrad, må, efter en prisskilnad af 4 kronor 73 öre för tunnan bestämmas till utgående från allmänna indragningsstaten.

25:o. Slutligen har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att för afrundande af samtliga hufvudtitlarnes slutsummor det kontanta anslaget till allmänna indragningsstaten höjes med 312 kronor, eller från 1,309,108 kronor till 1,309,420 kronor.

Riksdagen har jemkat anslaget till allmänna indragningsstaten till 1,309,170 kronor.

Extra anslag.

26:o. Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen å extra stat för år 1885 anvisat ett kreditiv af 900,000 kronor, att användas dels till upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering med nu fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att afstå det för året densamma tillkommande förhöjda vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, och dels till fyllnadspensioner i enlighet med de af Riksdagen godkända grunder för sådana pensioners utgående, äfvensom medgifvit, att hvad af de till pensioneringen under år 1884 anslagna medel kan blifva oanvänt må för det kommande årets pensionering användas.

Med undersätlig vörndad:

Stockholm den 13 Maj 1884.

Bil. Litt. A.

Allmänna indragningsstaten.

	Kronor.	ö.
Ny anvisning.		
Kamreraren vid indragna straffängelset i Varberg Kristoffer Vesterhult, pension.....	2,000	—
Till understöd åt ännu kvarlevande, i behof stadde landtvärnsmän ..	4,000	—
Aflidne Löjtnanten vid flottan S. G. Vestmans enka Ellen Vestman, född Boltenhagen, pension	300	—
Aflidne föreståndaren för navigationsskolan i Hernösand Adolf Fredrik Kullanders enka Emelia Charlotta Kullander, född Magnusson, pension.....	300	—
Filosofie doktoren Alfred Gabriel Nathorst, personlig lön	5,000	—
Rektorn vid Nora pedagogi Ernst Brandberg. pension	3,000	—
Läraren i musik vid Venersborgs allmänna läroverk Oscar Henrik Bergqvist, pension	900	—
Läraren i teckning vid latinläroverket i Göteborg Anders Hallin, pension	1,000	—
t. f. läraren i teckning vid Jakobs och Ladugårdslands allmänna läroverk i Stockholm Sven Herlin, pension	600	—
Vaktmästaren vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet Carl Petter Berggren, pension	500	—
Vaktmästaren vid gymnastiska centralinstitutet Anders Fredrik Andersson, pension	600	—
Öfverläkaren vid Göteborgs hospital m. m. Carl Theodor Anjous enka Inga Maria Anjou, född Molin, pension.....	800	—
Transport	19,000	—

	Kronor.	ö.
Transport	19,000	
Chefen för Byrån för kontrollen öfver tillverkningsafgifter, Kanslirådet		
Friherre Alfred Henrik Eduard Fock, pension	5,000	—
Justitieombudsmannen Nils August Fröman, pension	8,000	—
Aflidne Chefen för Jemtlands hästjägarcorps, Öfverstelöjtnanten Ed- vin Hippolit Ströms enka Johanna Mathilda Ström, född Taube, pension	575	—
Understöd åt f. d. folkskolelärare, som tagit afsked före år 1867	10,000	—
Summa	42,575	—

Bil. Litt. B.

Bil.

Ordinarie anslagen under

Pensions- och

A. Pensions-

Civilstatens pensionskassa:

Pensionsstaten för civile embets- och tjenstemän	.....
Dito för deras enkor och omyndiga barn	.....
Ersättning för mistade löneinnehållningar	.....
Dito för nådårs- och begrafningshjulsbesparingar	.....
För pensionering af kommissionslandtmätare jemte deras enkor och barn	.....
För d:o af tjenstemän och betjente vid skogsstaten och skogsskolorna	.....
För d:o af föreståndare, lärare och betjente vid tekniska högskolan	.....
För d:o af embets- och tjenstemän samt betjente vid Väg- och vattenbyggnads- narie stat, äfvensom af deras enkor och barn	.....

Arméns pensionskassa:

Ersättning för mistade löneinnehållningar	.....
Dito för nådårs- och begrafningshjulsbesparingar	.....
Bidrag till pensionering af enkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar	.....

Vadstena krigsmanshuskassa .....

Amiralitetskrigsmanskassan:

Ersättning för mistade inkomster:

Till pensionsfonden	.....
„ gratialfonden	.....
Till pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar, <i>förslagsanslag</i>	.....
„ d:o af flottans och lotsverkets gemenskap (deraf <i>högst</i> 9,030 kronor till den handtverksstaterna inrättade invalidstat) <i>förslagsanslag</i>	.....

Invalidhusfonden .....

För blesserade öfver- och underofficerare, *reservationsanslag* .....

Afgår: nedsättning .....

Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt, att af tullmedlen direkte utgå, *förslagsanslag* .....

Litt. B.

riksstatens Nionde hufvudtitel.

		Anvisning i kontant.		Ersättning för indragen indelning m. m. på förslag.		Summa.	
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
indragningsstaterna.							
staten.							
.....	37,500: —						
.....	45,000: —						
.....	2,246: —						
.....	6,540: —						
.....	7,200: —						
.....	9,000: —						
.....	3,500: —						
styrelsen, hvilka uppbära lön på ordi-	1,300: —	112,286		—	—	112,286	
.....	4,640: —						
.....	28,080: —						
.....	67,708: —	100,428		—	—	100,428	
.....		244,025		—	—	244,025	
.....	36,320: —						
.....	16,650: —						
.....	52,970: —						
.....	100,000: —						
för daglönare å f. d. timmermans- och	66,500: —	219,470		—	—	219,470	
.....		60,350		—	—	60,350	
.....	5,000: —						
.....	1,000: —	4,000		—	—	4,000	
.....		78,000		—	—	78,000	
.....	Transport	818,559		—	—	818,559	

Bidrag till pensionering af enkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier,
 Bidrag till folkskolelärares pensionering .....
 Bidrag till folkskolelärares enke- och pupillkassa .....
 Bidrag till Kongl. teaterns pensionskassor.....

B. Allmänna

Till diverse föremål, *förslagsanslag*. Nuvarande anvisning i kontant.....
Tillkommer för afrundande af samtliga hufvudtitlarnes slutsummor .....

	Anvisning i kontant.		Ersättning för indragen indelning m. m. på förslag.		Summa.	
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport	818,559	—	—	—	818,559	—
seminarier m. m.	68,471	—	—	—	68,471	—
	355,000	—	—	—	355,000	—
	56,000	—	—	—	56,000	—
	6,000	—	—	—	6,000	—
Säger	1,304,030	—	—	—	1,304,030	—
indragingsstaten.						
	1,309,108	—				
	62	—	1,309,170	6,400	1,315,570	—
S u m m a	2,613,200	—	6,400	—	2,619,600	—

Bil. Litt. C.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
N i o n d e hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.
<i>Pensionsstaten:</i>		
För upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering samt till fyllnadspensioner, kreditiv.....	900,000	—